

POLETNA PLANINSKA SEZONA JE PRED VRATI

Letos še previdneje v gore

Vse več nekritične uporabe moderne tehnologije, a v gorah uporabljajmo predvsem planinske zemljevide in kompas – Dobra priprava na turo ostaja v spremenjenih razmerah ključna – Na severnih straneh je še vedno sneg, poti so poškodovane, gore se še čistijo kamenja

Katja Petrovec

Začenja se poletna planinska sezona, a zaradi koronavirusa bo letos malce drugačna kot pretekla leta. Ko so se marca in aprila zaradi epidemije zaprla vrata koč, je to spremenilo način obnašanja marsikaterega planinca, a tudi po njihovem odprtju še naprej veljajo nekateri preventivni higienski ukrepi in priporočila. Zato bo letos še toliko pomembnejše dobro načrtovanje planinske ture in seveda kot vedno varen korak. Ob vse večjem številu ljudi v gorah, lani jih je obiskalo 1,7 milijona

obiskovalcev, se je izkazalo, da je postala nekritična uporaba moderne tehnologije (predvsem Google navigacije) v gorah pogosto razlog, da so ljudje zašli v težave, se izgubili, potrebne so bile intervencije gorskih reševalcev.

Kompas in zemljevid

Ko se v gorah vreme iznenada spremeni in poslabša, območje odene megla, pokrajina pa nam postane popolna neznanka, potem nam poleg opreznega branja markacij na terenu pride prav tudi osnovno branje zemljevidov. Če se torej izgubimo, se najprej ustavimo, proučimo območje okoli sebe, prehojeno pot in skušamo določiti položaj. Če nam ne uspe, se vrnemo na kraj, kjer smo nazadnje še vedeli, kje smo bili.

»Najpomembnejša kosa obvezne planinske opreme sta preprost kompas in nov planinski zemljevid. GPS-naprave in aplikacije na mobilnem telefonu lahko služijo zgolj kot dodatna opora ali informacija pri iskanju stojne točke in prave poti,« poudari **Matjaž Šerkezi**, strokovni sodelavec **Planinske zveze Slovenije** in gorski reševalec. Na **PZS** izdajajo zemljevide v merilih 1 : 50000, ti pokrivajo osnovna gorstva pri nas, in 1 : 25000, ki so natančnejši, bolj praktični ter primernejši za orientacijo in gibanje po terenu. Vedno je dobro imeti v nahrbtniku najnovejšo planinsko karto, če imamo starejše karte, se namreč lahko zgodi, da kakšne poti, vrisane na njej, na terenu že dolgo ni več. Ena naših najbolj obiskanih turističnih točk v gorah, Velika planina, je prepletena s cestami, po katerih se je mogoče pripeljati zelo visoko, obenem pa je iz doline še enostavneje dostopna z gondolo. Na videz lahek dostop in planotast teren pa sta tudi precej varljiva. »Tu imamo gorski reševalci precej iskalnih akcij, ko se ljudje izgubijo ali ne najdejo poti, sploh v primeru, ko pride do hitrega, nenadnega pos-

labšanja vremena in se na planino spusti megla. Zgodilo se je že, da so na območju Velikega stana hodili ljudje med stanovi, a tega zaradi megle preprosto niso vedeli. Zato imajo tudi kaktusi s smerokazi vsak svojo številko in v primeru, da se izgubite in pridete do njega, zgolj sporočite številko in bomo vedeli, kje se nahajate,« pove Šerkezi. Velika planina je v primeru slabega vremena še posebej nevarna pozimi, ko jo prekrije sneg, toda gorski reševalci imajo največ intervencij prav poleti, ko jo obiše tudi največ ljudi.

»Veliko ljudi pride z gondolo, oblečeni so v lahka oblačila in obuti v superge, nekaj pojedjo, nato pa, ker imajo čas, se odpravijo peš v dolino. V google vtipkajo Kamniška Bistrica, ta pa jim pokaže direktno pot čez Rigelj, ki je dokaj zahtevno brezpotje, polno stezic in podrtega drevja, zato zlahka zaidejo. Pozimi smo tam reševali dva Rusa, ki sta padla 20 metrov čez steno, na srečo v sneg, in sta jo zato dobro odnesla. Še vedno je največ reševanj zaradi nepripravljenosti ljudi,« opomni Šerkezi.

Dobra priprava

Še posebej letos bo pomembna tudi dobra priprava na turo. Zaradi epidemije so bile planinske aktivnosti okrnjene in prekinjene, kar pomeni tudi delo markacistov in s tem urejanje poti, ki so lahko ponekod poškodovane. Svoje je naredila erozija, kar pomeni še dodatno pazljivost, da ne zdrsnemo. Zdrs ostaja razlog številka ena za nesreče v naših gorah. V teh dneh leži še marsikje na severnih pobočjih sneg, prečkanje strmih snežišč naj poteka le z zimsko opremo, to so cepin in dereze, sicer se je bolje obrniti in cilj prihraniti za kdaj drugič, saj vsaka gora počaka, opozarja Šerkezi. Prav tako moramo biti zgodaj poleti še bolj kot sicer pozorni na padajoče kamenje in seveda tudi na precej nižje temperature in

spremenljivo vreme kot v dolini. Tudi večina koč je že odprtih, sploh v sredogorju, v Kamniško-Savinjskih Alpah in Karavan-kah. V Julijskih Alpah se v teh dneh odpirajo še zadnje kočje, predvsem okoli Triglava, za osnovno preskrbo s pijačo pa bo poskrbljeno tudi na Okrešlju in Korošici (koči sta pogoreli), na slednji bo mogoče tudi prespati. A prav zaradi izvajanja ukrepov proti koronavirusu bo letos režim na kočah drugačen kot prej, saj bodo lahko v istih sobah prespali skupaj le partnerji, družinski člani in zaključene skupine. Za naključne obiskovalce bo potrebna varnostna razdalja oziroma ena prazna postelja. To pomeni, da kapacitete koč ne bodo več tako velike kot sicer, na **PZS** zato vsem, ki se bodo v poletnih dneh odpravili v gore z namenom, da tam prespijo, priporočajo, naj pokličejo in rezervirajo posteljo. Seveda ne bodo na kočah nikogar, ki se bo znašel v težavah, kot to veleva planinska etika, pustili pred vrati, bolj velja letos še dodatno opozorilo na skrbno načrtovanje planinske ture.

Tudi na krajših turah, kamor se odpravimo pogosto po službi ali kosilu, ne sme manjkati v nahrbtniku obvezna planinska oprema, ki lahko v primeru nesreče reši življenje. To je prva pomoč, tekočina, topla lahka oblačila, mobilni telefon. Za celodnevno turo je seveda potreben večji nahrbtnik, tja do 32 litrov, v katerega dodamo še čelno svetilko, alufolijo, planinski zemljevid in kompas, železno rezervo, to je hrano v obliki energijskih ploščic, kapo in rokavice, dodatna oblačila in tudi čelado. »Ko v gorah malo zapih, se poveča vlaga, lahko temperatura pade za 10 ali več stopinj Celzija. Človek se hitro podhladi, zato imamo julija in avgusta po statistiki največ podhlajenih ljudi. V primeru nesreče lahko čakamo na reševalce, če helikopter zaradi močnega vetra ali megle ne more poleteti, uro ali več,« opomni Šerkezi.

Ker ljudje dandanes že na poti nalagajo fotografije na družbena omrežja, se pogosto zgodi, da jim ob koncu dneva zmanjka baterije, zato ni dodatna baterija v nahrbtniku nikoli odveč. Prav tako lahko rešijo življenje tablete proti alergijam, kot so na primer tiste proti pikom žuželk. Pa še ena stvar bo letos nepogrešljiva v nahrbtniku, še posebej, če bomo na koči prespali, to sta razkužilo in maska. »Pogosto opažam, da vzamejo ljudje v hribe pločevinke piva, sendviče, salame, ko pridejo do kočje, pa je vse to že tako sparjeno, da potem tam naročijo hrano in pijačo, svoje pa odnesejo nazaj v dolino. Vse to je nepotrebna dodatna teža. Hrano in pijačo lahko dobimo na koči, s tem pomagamo preživeti tudi oskrbnikom in planinski dejavnosti. Sam imam tudi poleti tekočino v termovki, ki ostaja tako primerno ohlajena,« pove Šerkezi.

Vse bolj priljubljeni gorski dejavnosti postajata gorski tek in **turno kolesarstvo**. Tudi za ti dejavnosti obstajajo prilagojeni nahrbtniki, kamor lahko tekači in kolesarji spravijo osnovno planinsko opremo, kot so steklenice za pijačo, anorak, prva pomoč, zemljevid, kompas in čelna svetilka. Kolesarji pa orodje za popravilo kolesa. Kajti še vedno velja in to ostaja nespremenjeno, kakor koli obračamo goro. »Ko pridemo na vrh, smo le na pol poti. Sestop ostaja še vedno najbolj nevaren del planinske ture,« opozarja Matjaž Šerkezi. ■

1,7
milijona ljudi je lani obiskalo slovenske gore in planine.

Reševanje tudi prek aplikacije

V primeru nesreče pokličemo številko 112, ki deluje tudi ob šibkem signalu, ker gre za prednostno omrežje in deluje drugače kot navadni signal. Gorski reševalci uporabljajo za reševanje tudi aplikacijo SmartLocator, ki je sistem, prek katerega lahko locirajo poškodovanega. »Najprej dobite kratko sporočilo, v katerem piše: pomagali vam bomo, prosim vključite sprejemnik GPS in mobilni prenos podatkov. Nato vas prosimo, da kliknete na povezavo, in ko to naredite, sistem že dobi vašo lokacijo. Aplikacija deluje tudi v gorskem svetu, mi jo preizkušamo skoraj povsod. Se pa pri reševanju poslužujemo tudi družbenih omrežij, če je treba. Nekega fanta smo našli, ker je objavil na facebooku fotografijo, ki ima v lastnostih tudi GPS-lokacijo. Da, včasih pridejo v poštev tudi taki prijemi,« pove Matjaž Šerkezi.

Na širšem območju Velike planine stojijo leseni smerokazi, na njih pa so tudi tablice s številkami. Če se izgubite ali če potrebujete pomoč gorskih reševalcev, sporočite številko na smerokazu in gorski reševalci bodo vedeli, kje se nahajate.

Planinski zemljevid obrnemo tako, da se sever v naravi poravna s severom na zemljevidu, kar naredimo s pomočjo kompasa ali pa na podlagi znanih markantnih točk v okolju. »Prepoznavanje oblik v naravi in planinskem zemljevidu je veščina, ki bi jo moral znati vsak med nami tudi za vsakdanje življenje,« pravi gorski reševalec Matjaž Šerkezi.